

De Gevolgen van de Kernuitstap

Door Guido Camps, gewezen directeur CREG

In dit artikel zet Guido Camps de gevolgen uiteen van de kernuitstap voor de energievoorzieningen in Vlaanderen en België. Opgedeeld in drie thema's schetst hij een duidelijk beeld van de tegenstrijdigheden in het huidige energiebeleid.

Gevolgen voor de bevoorradingszekerheid

In Europa, moeten de komende jaren nog tientallen zeer vervuilende steenkoolcentrales gesloten worden omwille van de akkoorden van Parijs en andere ecologische redenen (de EU-richtlijn inzake de luchtkwaliteit). Het is bijgevolg zeer risicovol van België om na de kernuitstap te rekenen op grote hoeveelheden invoer van elektriciteit. Zowel de transmissienetbeheerder Elia als de Vlaamse Regulator VREG erkennen de noodzaak van een aanzienlijke import behoefte, die zou oplopen tot gemiddeld 25% over een gans jaar! Ter vervanging van de kerncentrales (de helft van de Belgische productiecapaciteit!) rekent de regering naast belangrijke import ook op een vijftal nieuwe gascentrales. De vergunningsaanvraag van Luminus voor een nieuwe gascentrale in Gent stoot op groot buurtprotest omwille van "een catastrofe voor het klimaat, sociaal onrechtvaardig en ondemocratisch". Dit toont aan dat het bouwen

van de nodige nieuwe gascentrales moeilijk wordt. Wanneer er tijdens de winterse piekvraag geen wind en zon is en dit gepaard gaat met een koudegolf in Frankrijk (huisverwarming overwegend met elektrische toestellen) en wetende dat de interconnectie capaciteit met het buitenland niet vast is, niet gegarandeerd in tijden van schaarste, is de kans niet onbestaande dat de interconnectie capaciteit vanuit Frankrijk drastisch wordt herleid. Omwille van een soortgelijk scenario piekte de elektriciteitsprijs op 7 december vorig jaar op net geen 2.500€/MWh of het vijftigvoudige van de gangbare prijs. Zelfs de vader van de wet op de kernuitstap – Olivier Deleuze (Ecolo) – had dit niet gewild. Hij verklaarde in het parlement in 2003 : "Onder geen enkel beding kan er sprake zijn van structurele afhankelijkheid van het buitenland voor wat de elektriciteitsproductie betreft". Het contrast kan moeilijker groter zijn. Dure elektriciteit is erg, geen elektriciteit is een ramp!

Financiële gevolgen

De zogezegde goedkope winenergie vanuit Denemarken of de Baltische staten zal hier aangeboden worden aan de marktprijs. Deze marktprijs zal, bij afwezigheid van kerncentrales, overwegend gevormd worden door de kostprijs van de gascentrales die rekening zullen moeten houden met sterk oplopende prijzen van de emissierechten (nu al 40€/ton). Dit betekent dat de toekomstige marktprijs zich zal situeren rond de 70€/MWh ten opzichte van 40-50€/MWh nu. Aan een verbruik van 90TWh per jaar zal dit een meerkost van ongeveer 1.8 mia€/jaar betekenen. Spijts de steile val van de kost van de hernieuwbare energie, is de waarheid vandaag in België dat de som van de kost van de offshore wind subsidies plus de groothandelsprijs ruim hoger ligt dan de geïndexeerde gewaarborgde prijs voor de nieuwe kerncentrale in Hinkley Point nabij Londen. Het totale subsidiebedrag voor de offshore windenergie bedraagt in 2021 ongeveer 720 mio€ en zal verder toenemen, mogelijks verdubbelen, bij de uitbreiding van de windmolenparken op de Noordzee.

Ecologische gevolgen

De vervanging van kerncentrales – die geen CO₂ uitstoten – door gascentrales veroorzaakt in België een bijkomende jaarlijkse CO₂ uitstoot van miljoenen ton CO₂, de ETS handel verandert dit gegeven niet. Ruwweg kan men stellen dat de CO₂ uitstoot van de elektriciteitssector zal verdubbelen. Ten einde een equivalente hoeveelheid CO₂ te besparen zal andermaal een gigantische som moeten geïnvesteerd worden. De te leveren inspanning komt overeen met de inspanning die moet geleverd worden om de helft van alle personen wagen verkeer carbonfree te maken. Naast de CO₂-uitstoot emitteren gascentrales ook stikstofoxiden (NO_x) die met wetenschappelijke zekerheid verantwoordelijk zijn voor bijkomende vroegtijdige overlijdens. Dit feit moet geplaast worden ten opzichte van een zeer geringe waarschijnlijkheid van een majeur nucleair accident. De opvang van CO₂ uitstoot van de gascentrales is in theorie mogelijk maar in de praktijk in Europa nog nergens toegepast. Volgens ramingen zou de opvang, het transport en de opslag van de geproduceerde CO₂ tot een bijkomen-

de kost van meerdere miljarden per jaar leiden, gesteld dat we de gigantische hoeveelheden CO₂ sowieso ergens zouden kwijt raken ! Het is onthutsend vast te stellen dat sommigen pleiten voor de bouw van gascentrales en in dezelfde adem zeggen dat we moeten “de-carboniseren”. Het mist elke geloofwaardigheid.

Nieuwe subsidies zullen nodig zijn

Het is ondertussen duidelijk dat de nieuwe gascentrales slechts gebouwd zullen worden wanneer de investeerders voldoende subsidies zullen krijgen. De hoogte van deze subsidies zal afhangen van de evolutie van meerdere parameters (de marktprijs voor de geproduceerde elektriciteit, de duurtijd, concurrentie, CO₂ prijzen, residu waarde, hoeveelheden, ...) die vandaag onvoorspelbaar zijn. Hoeveel subsidies de Belgische belastingbetaler uiteindelijk zal betalen is een pure gok. Volgens Vlaams Energieminister Zuhal Demir kende Vlaanderen al 30 miljard euro aan subsidies toe, voor hernieuwbare energie, deels nog uit te betalen. Willen we na het subsidie-debacle van de zonnepanelen en de windturbines er nog zo één voor de gascentrales? Naast de federale subsidies, betaalt ook Vlaanderen al 1 mia€/jaar aan steuncertificaten. Tot slot : zijn wij zo gek geworden dat wij CO₂ uitstoot gaan subsidiëren terwijl die eigenlijk om ecologische redenen bestraft zou moeten worden?